

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 65g/2018

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 320 alin. (2) din Codul penal
(*neexecutarea hotărârii instanței de judecată*)

CHIȘINĂU

31 mai 2018

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 65G/2018
(NEEXECUTAREA HOTĂRĂRII INSTANȚEI DE JUDECATĂ)

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 28 mai 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 31 mai 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „după aplicarea sancțiunii contravenționale” de la articolul 320 alin. (2) din Codul penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ridicată de către dl avocat Victor Panțiru, în dosarul nr. 1-373/17, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul central.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 28 mai 2018 de către dl judecător Marcel Soficiuc din cadrul Judecătoriei Soroca, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 3 octombrie 2016, Judecătoria Soroca a anulat printr-o hotărâre ordinul de eliberare din funcție a dlui I. Focșa, emis de administratorul interimar al S.A. „Regia Apă-Canal” Soroca pe 18 iulie 2016, și a dispus restabilirea acestuia la locul de muncă.

4. În acest sens, pe 4 octombrie 2016, dl I. Focșa a depus o cerere la executorul judecătoresc, prin care a solicitat executarea forțată a titlului executoriu emis în baza hotărârii Judecătoriei Soroca din 3 octombrie 2016. În baza acestei cereri, executorul judecătoresc a emis o încheiere de intentare a procedurii de executare și a depus-o pe 5 octombrie 2016 la S.A. „Regia Apă-Canal” Soroca, cu propunerea de a executa documentul executoriu. Pe 6 octombrie 2016, fiind citat de către executorul judecătoresc, dl D. Palamarciuc, în calitate sa de administrator al companiei, a declarat că funcția anterior deținută de către dl I. Focșa a fost redusă prin hotărârea Consiliului de Administrare. În baza acestor informații, pe 6 octombrie 2016, executorul judecătoresc a întocmit un

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 65G/2018
(NEEXECUTAREA HOTĂRĂRII INSTANȚEI DE JUDECATĂ)

proces-verbal cu privire la comiterea contravenției prevăzute de articolul 318 alin. (2) [Neexecutarea hotărârii instanței de judecată] din Codul contravențional și a trimis cauza contravențională la Judecătoria Soroca, în vederea examinării acesteia.

5. În cadrul ședinței de judecată, dl D. Palamarciuc a reiterat că se află în imposibilitatea de a executa hotărârea instanței din 3 octombrie 2016, pentru că funcția în discuție a fost redusă. Mai mult, acesta a menționat că dlui I. Focșa i-a fost propusă restabilirea în altă funcție, cu același salariu, însă ultimul a refuzat. Totodată, el a menționat că i-a propus Consiliului de Administrare al S.A. „Regia Apă-Canal” Soroca restabilirea dlui I. Focșa în funcția deținută anterior, propunere care a fost respinsă de către Consiliu. Prin decizia Judecătoria Soroca din 25 ianuarie 2017, dl D. Palamarciuc a fost găsit vinovat pentru faptul că nu a executat, din data de 3 octombrie 2016, hotărârea instanței de judecată, deși fusese informat despre necesitatea executării documentului executoriu. Instanța de judecată a respins argumentele care au fost invocate de către contravenient în cadrul ședinței, considerându-le declarative. Acțiunile dlui D. Palamarciuc au fost încadrate de către instanță sub articolul 318 alin. (2) din Codul contravențional, acesta fiind sancționat cu amendă în mărime de 200 de unități convenționale. Prin decizia din 26 aprilie 2017, Curtea de Apel Bălți a menținut decizia primei instanțe.

6. Pe 2 iulie 2017, organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Soroca a dispus începerea urmăririi penale în legătură cu săvârșirea faptei prevăzute de articolul 320 alin. (2) din Codul penal [Neexecutarea hotărârii instanței de judecată dacă aceste fapte au fost comise după aplicarea sancțiunii contravenționale]. În aceeași zi, dl D. Palamarciuc a fost pus sub învinuire pentru faptul că, din 4 octombrie 2016, acesta nu execută hotărârea Judecătoria Soroca de restabilire a dlui I. Focșa la locul de muncă. Acțiunile dlui D. Palamarciuc au fost încadrate sub articolul 320 alin. (2) din Codul penal.

7. Din informațiile conținute în rechizitoriu (declarațiile părții vătămate și a executorului judecătoresc) rezultă că pe 24 mai 2017 dl I. Focșa a fost restabilit în funcția anterior deținută prin ordinul emis de către administratorul S.A. „Regia Apă-Canal” Soroca. În același timp, partea vătămată declară că, deși a fost restabilită în funcția anterior deținută, ea a fost informată că funcția în discuție a fost redusă și că nu o poate deține. Cu toate acestea, pe 31 mai 2017, executorul judecătoresc a întocmit un proces-verbal prin care procedura de executare a fost încetată.

8. Pe 21 decembrie 2017, procurorul a trimis cauza penală la Judecătoria Soroca, în vederea examinării acesteia.

9. În cadrul ședinței de judecată dl avocat Victor Panțiru a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „după aplicarea sancțiunii contravenționale” de la articolul 320 alin. (2) din Codul penal.

10. Prin încheierea din 18 mai 2018, instanța de judecată a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

12. Prevederile relevante al Codului contravențional al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 318

Neexecutarea hotărârii instanței de judecată

„(1) Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare a hotărârii instanței de judecată ori a documentului executoriu menționat la art.11 lit. c) sau d) din Codul de executare

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale.

(2) Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare de către o persoană cu funcție de răspundere a documentelor indicate la alin.(1) ori împiedicarea executării acestora

se sancționează cu amendă de la 120 la 180 de unități convenționale.”

13. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 320

Neexecutarea hotărârii instanței de judecată

„(1) Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare a hotărârii instanței de judecată, dacă aceasta a fost comisă după aplicarea sancțiunii contravenționale,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 650 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

(2) Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare de către o persoană cu funcție de răspundere a hotărârii instanței de judecată, precum și împiedicarea executării ei, dacă aceste fapte au fost comise **după aplicarea sancțiunii contravenționale,**

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 650 la 850 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că textul „după aplicarea sancțiunii contravenționale” de la articolul 320 alin. (2) din Codul penal nu este suficient de clar, deoarece nu stabilește o perioadă de timp expresă în interiorul căreia persoana poate executa, după aplicarea sancțiunii contravenționale în baza articolului 318 din Codul contravențional, hotărârea instanței de judecată, fără a fi trasă la răspundere penală pentru neexecutarea acesteia. Astfel, autorul excepției consideră că, în lipsa unei perioade de timp între sancțiunea contravențională și tragerea la răspundere penală pentru neexecutarea hotărârii instanței de judecată, dispozițiile articolului 320 alin. (2) din Codul penal pot fi aplicate imediat după aplicarea sancțiunii contravenționale.

15. Potrivit autorului excepției, dispozițiile contestate contravin articolului 23 din Constituție, cu privire la calitatea legii.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl avocat Victor Panțiru, în dosarul nr. 1-373/17, aflat pe rolul Judecătoriei Soroca, sediul central, este formulată de către subiectul abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „după aplicarea sancțiunii contravenționale” de la articolul 320 alin. (2) din Codul penal.

20. De asemenea, Curtea constată că autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile contestate sunt contrare articolului 23 din Constituție, care se referă la calitatea legii.

21. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că problema abordată în sesizare se rezumă la faptul că persoana care a fost sancționată contravențional pentru neexecutarea hotărârii instanței de judecată nu poate anticipa, din conținutul textului de lege criticat, cât timp are la dispoziție pentru a executa hotărârea instanței, fără a fi tras la răspundere penală în baza articolului 320 alin. (2) din Codul penal.

22. Cu privire la aceste critici, Curtea reține că atât răspunderea contravențională, cât și cea penală pentru neexecutarea hotărârii instanței de judecată este condiționată de îndeplinirea anumitor proceduri cu

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 65G/2018
(NEEXECUTAREA HOTĂRĂRII INSTANȚEI DE JUDECATĂ)

privire la executarea acestei hotărâri. Astfel, articolul 256 din Codul de procedură civilă stabilește că hotărârea judecătorească se execută, în modul stabilit de lege, după ce rămâne definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată după pronunțare. În acest sens, după ce hotărârea judecătorească rămâne definitivă sau în cazul executării imediate a acesteia, urmează a fi intentată procedura de executare a hotărârii. Procedura de executare se intentează la cererea creditorului următor sau, în cazurile prevăzute de Cod, la demersul instanței de judecată, cu prezentarea documentului executoriu spre executare [articolul 60 alin. (1) din Codul de executare]. Regula generală este că, în termen de 3 zile după primirea documentului executoriu, executorul judecătoresc emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o expediază părților în procedura de executare în cel mult 3 zile de la emitere, și îi propune debitorului să execute documentul executoriu în termen de 15 zile, fără să întreprindă acțiuni de punere în executare a acestuia [articolul 60 alin. (3) din Codul de executare].

23. În prezenta cauză, persoana a fost sancționată contravențional pentru neexecutarea hotărârii instanței judecătorești de restabilire la locul de muncă și de încasare a salariului mediu pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă. În aceste cazuri, Codul de executare stabilește că instanța de judecată trebuie să prezinte din oficiu titlul executoriu spre executare [articolul 15 alin. (2) din Cod], iar executorul judecătoresc trebuie să intenteze procedura de executare și să-i propună debitorului executarea documentului executoriu în termen de 3 zile, fără a întreprinde acțiuni de punere în executare a documentului executoriu în acest termen [articolul 60 alineatele (1) și (3¹) din Cod]. În acest sens, Curtea observă că până la aplicarea sancțiunii contravenționale pentru neexecutarea hotărârii instanței de judecată, Codul de executare stabilește pentru debitor un termen pentru executarea hotărârii menționate.

24. În același timp, Curtea reține că după aplicarea sancțiunii contravenționale pentru neexecutarea hotărârii instanței de judecată persoana nu este eliberată de obligația executării hotărârii. Din contra, ea poate fi trasă la răspundere penală dacă refuză, se eschivează sau împiedică repetat executarea hotărârii în discuție. Cu privire la faptul dacă persoana sancționată contravențional anterior pentru neexecutarea hotărârii instanței are o perioadă de timp pentru a executa hotărârea acesteia, Curtea reține că textul de lege criticat nu stabilește un termen expres. Însă, Curtea constată că după aplicarea sancțiunii contravenționale pentru neexecutarea hotărârii instanței judecătorești de restabilire la locul de muncă și de încasare a salariului mediu pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă executorul judecătoresc are obligația de a acorda un nou termen pentru executarea hotărârii. Această obligație derivă din articolul 153 alin. (1) din Codul de executare, care prevede că:

„(1) În cazul în care administrația unității sau organul ei colegial nu a executat hotărârea judecătorească privind restabilirea salariatului la locul de muncă, instanța, în baza procesului-verbal de constatare întocmit de executorul judecătoresc, va aplica persoanei cu funcție de răspundere sau, după caz, membrilor organului

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 65G/2018
(NEEXECUTAREA HOTĂRĂRII INSTANȚEI DE JUDECATĂ)

colegial, obligați să execute hotărârea, sancțiunea prevăzută de Codul contravențional. **În acest caz, executorul judecătoresc stabilește debitorului un nou termen de executare.**”

25. Este firesc că nu doar în cazurile de neexecutare a hotărârii privind restabilirea salariatului la locul de muncă, ci și în celelalte cazuri executorul judecătoresc trebuie să stabilească un nou termen de executare a hotărârii instanței, după ce persoanei i-a fost aplicată o sancțiune contravențională în baza articolului 318 din Codul contravențional pentru neexecutarea hotărârii. De altfel, în jurisprudența sa, Curtea a menționat că după aplicarea primei sancțiuni autoritățile urmează să consemneze un nou termen pentru executarea obligației, astfel încât, la expirarea acestui nou termen, persoana să poată fi trasă din nou la răspundere (HCC nr. 13 din 11 iunie 2013, § 87).

26. Așadar, Curtea reține că articolul 320 alin. (2) din Codul penal nu poate fi incident dacă, după aplicarea sancțiunii contravenționale: (i) persoanei nu i se oferă un nou termen pentru executarea hotărârii instanței și (ii) persoana nu refuză, nu se eschivează sau nu împiedică repetat executarea hotărârii instanței.

27. Dincolo de aceste aspecte, în prezenta cauză persoana a menționat că nu a executat hotărârea instanței de restabilire la locul de muncă atât până la aplicarea sancțiunii contravenționale (a se vedea §§ 4-5 *supra*), cât și până la începerea urmăririi penale (a se vedea § 7 *supra*), deoarece Consiliul de Administrare a redus funcția respectivă. Curtea reține că prevederile articolului 318 din Codul contravențional și ale articolului 320 din Codul penal pot fi aplicate în mod separat doar dacă persoana nu execută hotărârea instanței de judecată **fără motive justificate**. Aceste rațiuni se bazează pe dispozițiile articolului 23 alin. (1) din Codul de executare, care prevede că:

„(1) În cazul în care acțiunile (inacțiunile) cu elemente ale contravenției ale persoanelor care, **fără motive justificate**, nu îndeplinesc cerințele executorului judecătoresc sau împiedică executarea documentului executoriu, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal cu privire la contravenție, pe care îl înaintează spre examinare instanței de judecată. În cazul în care aceste acțiuni conțin elemente ale infracțiunii, executorul judecătoresc expediază materialele organelor de urmărire penală.”

28. Totodată, practica judiciară demonstrează că, atunci când persoana este învinuită de neexecutarea unei hotărâri judecătorești, trebuie probată **posibilitatea reală** a persoanei de a executa hotărârea în discuție (a se vedea, în acest sens: decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 29 ianuarie 2008, în dosarul nr. 1ra-52/08, §§ 6.2-6.3; deciziile Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16 februarie 2016, în dosarul nr. 1ra-348/2016, § 7, și din 12 octombrie 2016, în dosarul nr. 1ra-1674/2016, § 13; decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, în dosarul nr. 1a-1991/15).

29. Mai mult, Curtea constată că în prezenta cauză fapta de neexecutare a hotărârii judecătorești pentru perioada cuprinsă între 3 octombrie 2016 (ziua adoptării hotărârii instanței și a emiterii titlului executoriu) și 26 aprilie 2017 (ziua adoptării deciziei Curții de Apel

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 65G/2018
(NEEXECUTAREA HOTĂRĂRII INSTANȚEI DE JUDECATĂ)

Bălți) a fost sancționată contravențional (a se vedea § 5 *supra*). În același timp, pentru fapta de neexecutare a aceleiași hotărâri, din perioada 4 octombrie 2016 până în prezent, persoana a fost pusă sub învinuire și cauza penală a fost trimisă în instanța de judecată (a se vedea §§ 6 și 8 *supra*). Sub acest aspect, Curtea reamintește că a reținut în jurisprudența sa că prima sancționare conform prevederilor articolului 318 din Codul contravențional și a doua conform prevederilor articolului 320 din Codul penal se referă la perioade distincte, între care nu există suprapunere, chiar dacă atitudinea persoanei sancționate față de executarea hotărârii judecătorești era aceeași înainte, pe parcursul și între cele două perioade. Sancționarea repetată pentru neexecutarea unei obligații legale nu este incompatibilă cu principiul *ne bis in idem*, **dacă se face distincție între cele două perioade de referință, prin specificarea clară a limitelor temporale respective** (HCC nr. 13 din 11 iunie 2013, §§ 82, 86).

30. Cu titlu de exemplu, Curtea menționează că în cauza *Smolickis v. Letonia*, decizia din 27 ianuarie 2005, Curtea Europeană a constatat că a existat o distincție între cele două perioade de referință, și anume între prima condamnare pentru perioada de până la 24 octombrie 1997 și a doua condamnare pentru perioada de după 8 mai 1998. Astfel, având în vedere că limitele temporale dintre cele două fapte erau menționate clar, Curtea Europeană a constatat neîncălcarea principiului *ne bis in idem*. Acest fapt este explicat și în cauza *Raninen v. Finlanda*, decizia din 7 martie 1996, § 4, în care Curtea Europeană a reținut următoarele: dat fiind faptul că condamnările s-au bazat pe refuzurile sale repetate, dar totuși distincte, nu se poate considera că reclamantul a fost pedepsit „din nou” pentru o infracțiune pentru care „a fost deja [...] condamnat în mod definitiv”.

31. Totodată, Curtea observă că practica judiciară a Curții Supreme de Justiție demonstrează un consens atunci când dispozițiile articolului 318 din Codul contravențional și cele ale articolului 320 din Codul penal sunt aplicate prin suprapunere (a se vedea deciziile Colegiului penal lărgit din: 8 noiembrie 2016, în dosarul nr. 1ra-1376/2016, § 12; 4 octombrie 2016, în dosarul nr. 1ra-1154/2016, § 8; 21 iulie 2015, în dosarul nr. 1ra-672/2015, § 6; 13 februarie 2018, în dosarul nr. 1ra-223/2018, § 6; precum și decizia Colegiului penal din 28 iunie 2017, în dosarul nr. 1ra-1025/2017, § 6). Astfel, din jurisprudența Curții Supreme de Justiție rezultă că perioadele de neexecutare a hotărârii judecătorești trebuie să fie diferite, astfel încât prevederile articolului 318 din Codul contravențional să fie aplicate pentru prima perioadă de neexecutare, iar prevederile articolului 320 din Codul penal pentru a doua perioadă, fiind inadmisibilă aplicarea sancțiunii penale pentru perioada de neexecutare care a fost sancționată contravențional. Curtea observă că această distincție a perioadelor de referință corespunde raționamentelor din jurisprudența Curții (a se vedea HCC nr. 13 din 11 iunie 2013, §§ 82, 86, citată *supra*).

32. Așadar, Curtea reține că textul „după aplicarea sancțiunii contravenționale” de la articolul 320 alin. (2) din Codul penal este redactat în mod clar, în conformitate cu articolul 23 din Constituție. Prin

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 65G/2018
(NEEXECUTAREA HOTĂRĂRII INSTANȚEI DE JUDECATĂ)

urmare, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „după aplicarea sancțiunii contravenționale” de la articolul 320 alin. (2) din Codul penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ridicată de către dl avocat Victor Panțîru, în dosarul nr. 1-373/17, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 31 mai 2018
DCC nr. 52
Dosarul nr. 65g/2018*